

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ivdx Magistrtvs Senator

Zype, Franciscus van der

Antverpiæ, 1633

Cap. XVI. Ab auaritia alienus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14280

periculosum; præsertim cum leges quæ munera vetant, tempora non distinguant. Ideoque in Ordinat. Concil. Brab. art. 20. prudenter prohibitum est, nequis ante vel post rem iudicatum munus accipiat.

CAP. XVI.

Ab avaritia alienus.

Est, inquit Iust. in Nouel. ut Iudices sine quoquo suffrag. hoc sacrorum Eloquiorum mirabile, & verum, quod avaritia omnium sit mater malorum, maximè quando non priuatorum, sed Iudicum inhaeret animabus. Quis enim sine periculo non furetur, quis non latrocinabitur sine reatu, ad administratorem respiciens? illum namq; videns omnia auro vendentem, & presumens, quia quidquid egerit illicitum, hoc pecunias dando redimet. Hinc homicidium, & adulterium, inuasiones, & vulnera, & raptus virginum, & commerciorum confusio, & contemptus legum & Iudicum, omnibus hæc venalia proposita esse putantibus tamquam aliquod optimorum mancipiorum. Simili exclamatione fertur B. Asterius in homilia aduersus avaritiam; Tui isti, scelerata Avaritia, fructus tuo impulsu, incentiuo filius parenti inimicitias denunciat: tu completes terram latronibus, & homicidis, mare piratis, urbes turbis, atque tumultibus; forum ac tribunalia falsis testibus, sicophantis, proditoribus, Aduocatis, ac Iudicibus eo propendentibus, quò tu pertraxeris. Avaritia mater inaequalitatis, immisericors, inhumana, crudelis. Et iterum: Ita nimirum Avaritia iuxta Apostolum idololatria est, omniumque radix malorum, innumera ex se vitia progignens. Sicut enim ij, qui aurum in sinu, visceribusque terra scrutantur, auream glebam circa principem & proprium generationis locum cumulatum repositam inueniri narrant, & aliquas velut venas in longum hinc inde produci, sicut arborum à stipite latè sese explicant ac diffundunt radices: ad eundem modum imagine non nimis impropria auri & avaritiæ multa video germina, multosque surculos, vna eademque stirpe avaritia coniunctos.

Inde fit ut, iterum idem, avarus proximis sit odiosus, famulis grauis, amicis inutilis, exteris difficilis, & vix affabilis, vicinis molestus, Vxori malus, liberorum parcus, atque sordidus educator, noctu inter diuque sollicitus, & cogitabundus, secum ipse loquens, ac differens eorum more qui mente exciderunt, & in insaniam lapsi sunt. Denique cum omnibus abundat, tamquam omnium egenus ingemiscit, presentibus non fruitur, quæ absunt anxie querit, propriis non utitur, & ad aliena oculos adjicit. Ideoque rectè à Iethro Exod. c. 18. non tantum Iudices non

1.

Ea omnia
malorum
causa.

2.

Auari vitia.

auari

3. Iudices
oderint
auaritiã. auari requiruntur, sed qui oderunt auaritiã: *quamuis enim sufficiat homini non esse auarum, ait Caietan. non sufficit tamen Principi, aut Iudici, sed oportet esse tam alienum ab auaritia, vt oderit ipsam, quoniam auaritia ius omne fasq; peruertit.* Est enim insatiabilis lupo, vt ait Bald. *conf. 301. n. 12. in fin. l. 1.* Auarus igitur quã Iudex esse possit, nisi vt gregem inuadat, si possit aliena rapiat; si non possit, concupiscat? cum e contrario primum propriumque Iudicis officium sit, suum cuique tribuere, ab alieno abstinere, non re ipsa tantum, sed & voto. A pectore Iudicis exulare omnino debet cupiditas. nam si id semel inuaserit, in aureum furorem vertet. Præclare Ambrosius *c. 8. d. 77.* *Sicut ij qui per insaniam mente translati sunt, non iam res ipsas, sed passionis suæ phantasias vident: ita etiam mens auari semel vinculis cupiditatis astricta, semper aurum, semper argentum videt; semper redditus computat, gratius aurum intuetur, quam solem, ipsa eius oratio, & supplicatio ad Dominum aurum querit.*
4. Alioquin
in furorem
aureum
vertunt. Prudenter ad Q. Fratrem Cicero: *Si quis est, qui tibi numquam in suspicionem auaritiæ venerit, nihil est quod non ei & committi, & crediturissimè putem: sed si quis est, in quo iam offenderis, de quo aliquid senseris; huic nihil credideris, nullam partem existimationis tuæ commiseris.*
5. Eisq; nihil
credi po-
test. Quapropter mala quæ in Remp. ab auaris & corruptis Iudicibus proficisci demonstrauiimus proximè, satis admonent, vt contra eos leges insurgant. Lex XII. Tabularum Iudicem arbitrumve jure datum, qui ob rem iudicandam pecuniam accepisse conuictus esset, capite puniebat. Gellius *lib. 20. c. 1.* quæ ita est mitigata, vt obtineat solum in causa criminali. *l. 1. D. ad l. Cornel. de sicar.* in pecuniariis causis, litis æstimatio præstatur à Iudice deprauato. *l. 2. de pœn. Iud.* vt amittit actionem is, qui diffidentia iustæ sententiæ in pecuniæ corruptelam spem negotij reposuit. *l. 1. C. eod.* dignitate excidit legè repetundarum damnatus. *l. 6. D. repetund.* extra ordinem punitur, & si, ob hominem necandum pecuniam acceperit, capite plectitur. *l. 7. eod.* Denique Iustin. promissi duplum, accepti triplum, fisco inferre Iudicem statuit, in pecuniaria causa, præter dignitatis iacturam. *Novel. 124. c. 2.* in criminali autem accusatione bona eius in fisco, ipsum verò in exilium mitti. Et quò facilius noxiæ detegantur, ipsi danti venia datur si criminis Iudicem conuicerit; si autem desit probatio, exigere tam à Iudice quam ab aduersario iuramentum potest: quod si recusetur, pro conuicto punitur. *Ibid.* Sententiæ etiam quæ in mercedem à corruptis

ruptis

ruptis Iudicibus feruntur, etiam citra interpositæ prouocatio-
nis auxilium infirmæ sunt, quod Thulden. *de caus. corrupt. Iud.*
lib. 8. c. 7. intelligit, quando ex pluribus vel vnus corruptus est,
præsertim si Præses curiæ, Relator causæ, vel non infirmæ au-
ctoritatis alius fuerit, qui reliquos in sententiam suam pellice-
re potuerit. quæ iuuat ratio, quòd sententia sit nulla, quæ ex
falsis instrumentis, aut testibus lata est. *l. 2. & 3. C. si ex falsis inst.*
in quarum saltem momentum hunc admitti æquum videtur.

Sed tamen moderationē Alexandri Imp. *in d. l. 3. exigerem.*
Causa, inquit, Iudicati in irritum non deuocatur, nisi probare poteris, eum
qui iudicauit, secutum eius instrumenti fidem. Alioquin rectè argu-
mentatur Angelus *ad d. l. 7.* Vno ex pluribus corrupto non esse
in mercedem prolatam sententiam, neque ea venalis fuit. Nam
quod addit Thulden. argumentum sententiæ vno ex pluribus
Iudicibus, vel arbitris absente latæ; illud ipsum tollit eius di-
stinctionē: nempe si infirmæ fuerit auctoritatis, qui corruptus
fuit, vt non noceat. quia nihilominus mandati fines excessi
sunt; in omnes enim cōpromissū est, omnes iudicare iussi sunt,
vt inquit *l. 39. D. de re, Iud. lex 17. §. 7. D. de recept.* Quid enim
minus verum est quàm omnes iudicasse, inquit eadem *Lex 39.*
& plus nocet vnus contemptus, quàm multorum contradi-
ctio. Vnde vno ex Canonicis omisso, irritatur reliquorum ele-
ctio. neque distinguitur qualis fuerit ille auctoritatis. *c. bone*
de elect. Addit quidem *d. lex 17.* quòd neglectus arbiter alios
potuerit in sententiam trahere, sed accessoriam facit eam ra-
tionem, quasi ab æquitate ductam, quâ nullitas à neglectu for-
mæ incurrens vestiatur. nam etsi non foret ille talis, vt reliquos
trahere posset, manet nihilominus nullitas à formæ neglectu
profecta: At hic reliqui Iudices nullam formam neglexerunt:
manebit ergo effectus criminis penes auctorem; præsertim
cū *d. l. 7.* recedit à communiori iure quo sententia pro veri-
tate habetur. nisi, inquam, reliqui probentur secuti corrupti
fidem. vt *d. l. 3. de falso* loquitur instrumento.

Enimuerò iustâ ratione ductus fuit Alex. Seuer. quem me-
morat Lamprid. si vnquam furem Iudicem vidisset, paratum
habuisse digitum, vt illi oculum erueret, vt verâ eum cæcitate
multaret qui non satis habuerat ex Hieroglyphico cæcitatibus
Iustitiæ. Sed vereor ne non satis lynceus fuerit. quis enim cen-
timanus suffecerit corruptis illis tempestatibus? Ad nostra
vsque tempora spectata fuit statua Ducis Burgundiæ Princi-
pis Belgarum Valentianis in foro iubentis capite plecti Iudi-
cem

7.

Sententia
per sordes
lata.

8.

Etiam ex
pluribus
Iudicibus
vno corru-
pto si eius
auctoritas
alios im-
pulis.

9.

Rursus
penæ, &
commina-
tiones ad-
uersus cor-
ruptos.

cem quemdam, non infimæ notæ, qui vaccam vnā viduæ abstulerat. Vulgare est Sisannis supplicium à Cambyse exco-
riari iussi, pelle in tribunali expansā, & filio in id locato, & re-
ctiùs indicare iusso. Digna Principibus exempla, quibus oculos
aperiant, & à veterno excitent eos, qui existimant lusum esse vi-
tam nostram, & conuersationem vitæ compositam ad lucrum, & oportere
vndecumq; etiam ex malo acquirere. Sap. c. 15. Sed attendite, qui
iustificatis impium pro muneribus, & iustitiam iusti aufertis ab eo. Pro-
pter hoc sicut deuorat stipulā lingua ignis, & calor flammæ exurit; sic radix
eorum quasi fauilla erit & germen eorū vt puluis ascendet. Isaiæ c. 5. Vbi
contra; Iustus vt palma florebit: sicut cedrus libani multiplicabitur.
Psal. 91. & qui odit munera, viuet. Prou. 15. & qui excutit manus suas
ab omni munere, iste in excelsis habitabit, & regem in decore suo videbit.
Isaiæ 53.

Maledictus ergo, qui accipit munera vt percutiat animam inno-
centis. Deut. c. 27. sed & in Respublicas extenditur malum, nec
penes reos solos manet pœna. Iudices, inquit, eius in muneribus
iudicabant, & sacerdotes eius in mercede respondebant, & c. idcirco pro-
pter vos Sion quasi ager arabitur, & Hierusalem vt custodia pomarij
erit. Refertur c. Iudices 1. q. 1. & Malach. c. 1. Hæc dicit Dominus exer-
cituum: Isti ædificabunt, & ego destruiam: & vocabuntur termini im-
pietatis, & populus cui iratus est Dominus in æternum. Iustitia eleuat
gentem; iniustitia verò miseros facit populos. Prou. 14.

CAPVT XVII.

Non Iracundus.

1. **P**Rimi à bile motus non veniunt in hominis potestatem:
Contra primas causas pugnare debemus, inquit Senec. de ira
l. 2. c. 22. atque in primis non debemus denunciata citò
credere. Idem c. 29. vtrobiq; plenè euoluit & sanctè Gregor.
Si quid de quocumque clerico ad aures tuas peruenerit, quod te justè possit
offendere, facilè non credas, nec ad vindictam te res accendat incogni-
ta; sed presentibus senioribus Ecclesiæ tuæ diligenter est veritas per-
scrutanda, & tunc si qualitas rei poposcerit, canonica restrictio culpam
feriat delinquentis. l. 11. ep. 49. d. 86. c. 13. 15. q. 7. c. 2.

2. **M**ora ira
remedium. Sanè generatim maximum iræ remedium est, mora. idem
Senec. c. 28. Vnde Athenodorus Augustum monuit, ne iratus
quidquam antè diceret, vel ageret, quàm elementa sermonis
25. secum relegisset. Referunt Socratem eleuatā iam manu,
vt